

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ontvangen: 26-9-2023

2023/062++vt

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

HAS Green Academy
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 90108
5200 MA DEN BOSCH

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
41141977

Bijlagen
1

Datum 26 september 2023
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo associate degree-opleiding Agro, Food
en Leefomgeving

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 26 juni 2023, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
(hierna: CDHO) ontvangen op 26 juni 2023, hebt u mij het voornemen
voorgelegd om de hbo associate degree-opleiding Agro, Food en Leefomgeving als
bekostigde opleiding te verzorgen in Den Bosch.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 augustus 2023, kenmerk 2023/062, positief
geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit
besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het
hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te
stemmen met uw voornemen om de hbo associate degree-opleiding Agro, Food
en Leefomgeving als bekostigde opleiding te verzorgen in Den Bosch. Met
toepassing van artikel 6.2, derde lid, van de WHW, beperk ik mijn instemming tot
de voltijdvariant.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de
WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag, voldoet
aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere
motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
41141977

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,



Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding HAS green academy Voltijd hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving 's-Hertogenbosch	2023/062	14/08/2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 26/06/2023 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van HAS green academy om de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving als bekostigde opleiding te verzorgen te 's-Hertogenbosch (brief van 26/06/2023 met kenmerk LC/2306044). Op 05/07/2023 is de behandeling van de aanvraag opgeschort en is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de ontbrekende informatie te leveren. Op 06/07/2023 is de aanvulling ontvangen en is de aanvraag weer door de commissie in behandeling genomen. De commissie heeft daarbij omwille van de zorgvuldige besluitvorming de beslistermijn verlengd tot 26/09/2023.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van HAS green academy om de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving als bekostigde opleiding te 's-Hertogenbosch te verzorgen. De commissie adviseert daarbij de toestemming te beperken tot de voltijdvariant op grond van art. 6.2 lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de WHW. Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving in 's-Hertogenbosch vestigen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree die de aanvrager in het Croho

onderdeel Landbouw en Natuurlijke Omgeving wil laten registreren. De opleiding omvat 120 studiepunten en de aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden.

De opleiding leert studenten om de groene buitenruimte te ontwerpen, realiseren en managen. De opleiding bestaat uit vijf thema's die worden afgesloten met een meesterproef. De thema's zijn: 'de toekomstbestendige stad', 'het groene park', 'het levende gebouw', 'de toekomstbestendige woonwijk' en 'de woonwijk/ het bedrijventerrein van de toekomst'.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een havo- of vwo-diploma of een diploma van een mbo-4-opleiding in de groene sector.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen aan het werk als (junior) projectmedewerker en projectleider gericht op verandering, verbetering en verduurzaming van de groene leefomgeving bij overheidsinstanties, non-profitorganisaties en in het bedrijfsleven.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

De aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich onder andere op de prognoses voor opleidingstypen en beroepsgroepen zoals deze zijn opgenomen in ROA's Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS), het artikel 'Kansen in de agrarische en groene sector' van het UWV (24 maart 2023), het rapport 'Agrarische en groene sector in beeld' van het UWV (2023), de Spanningsindicator en het Dashboard Vacaturemarkt van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards), het rapport 'De pilotfase voorbij! Samenvatting Denktank toekomstige groene arbeidsmarkt' van Groenpact (2021), de website van het project 'Werklandschappen van de toekomst' (www.ivn.nl/aanbod/werklandschappen-van-de-toekomst), het rapport 'Arbeidsmarkt Colland 2020- Onderzoeksdocumentatie- Arbeidsmarktstructuur sector agrarisch en groen in beeld' van ABF Research (2020), het 'Trendrapport Voedsel, groen en gastvrijheid' van SBB (2021), het dashboard ArbeidsmarktInZicht (www.arbeidsmarktinzicht.nl) en het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Ad Verbeteraar van de Leefomgeving: HAS green academy' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022).

De commissie kan de aangehaalde gegevens van de website www.arbeidsmarktinzicht.nl niet reproduceren en laat het betoog van de aanvrager dat hier betrekking op heeft dan ook buiten beschouwing.

De aanvrager beschouwt twee opleidingstypen die zijn opgenomen in ROA's AIS als relevant voor de voorgenomen opleiding Agro, Food en Leefomgeving, zijnde de opleidingstypen bachelor landbouw, biologie en biochemische technologie en bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur. De commissie neemt het opleidingstype bachelor landbouw, biologie en biochemische technologie niet mee bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat hier geen sterk verwante opleidingen in zijn opgenomen.

De commissie acht met de aanvrager het opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur ten dele relevant omdat de sterk verwante hbo Ad Tuin- en landschapsinrichting hierin is opgenomen naast een groot aantal niet relevante opleidingen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	5000	6		1 gemiddeld
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte vervangingsvraag tot 2026	20600	26		3.9 hoog
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte baanopeningen tot 2026	25700	32		4.7 hoog
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	11700	15		2.3 laag
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.88			groot
> > Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.88			goed

Bron: ROA, AIS

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroep technici bouwkunde en natuur. De commissie acht deze beroepsgroep niet relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen één van de 16 beroepsgroepen die in deze beroepsgroep zijn ondergebracht (boswachters, bos- en natuurbeheerders). Afgestudeerden komen niet in aanmerking voor alle andere beroepen binnen deze beroepsgroep (zoals technici elektronica, scheikundige technici, technici weg- en waterbouw en landmeters). De commissie laat de prognoses voor deze beroepsgroep dan ook buiten beschouwing. De commissie merkt verder op dat de aanvrager de prognoses van het ROA voor de beroepsgroep hoveniers, tuinders en kwekers niet heeft aangehaald, maar dat de aanvrager gegevens van het UWV over dezelfde beroepsgroep wel relevant acht. De commissie acht deze beroepsgroep ten dele relevant omdat afgestudeerden als hovenier aan het werk kunnen. Het ROA verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2026 (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose beroepsgroep hoveniers, tuinders en kwekers

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Hoveniers, tuinders en kwekers	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	-4300	-5		-0.9 erg laag
Hoveniers, tuinders en kwekers	verwachte vervangingsvraag tot 2026	25100	32		4.7 hoog
Hoveniers, tuinders en kwekers	verwachte baanopeningen tot 2026	25100	32		4.7 hoog
Hoveniers, tuinders en kwekers	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.899			vrijwel geen

Bron: ROA, AIS

De aanvrager doet verder een beroep op de prognoses voor de opleidingssubsector landbouw, wiskunde en natuurwetenschappen in de arbeidsmarktregio's West-Brabant, Midden-Brabant, Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant, Helmond-De Peel, Noord-Limburg, Midden-Limburg en Zuid-Limburg. De commissie is van mening dat de opleidingssubsectoren zoals deze zijn opgenomen in het AIS te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevatten en daardoor geen representatief beeld geven van de specifieke arbeidsmarkt waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding werkzaam zullen zijn. Derhalve laat de commissie de prognoses voor opleidingssubsectoren buiten beschouwing.

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor het ten dele relevante opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur en de ten dele relevante beroepsgroep hoveniers, kwekers en tuinders geen eenduidig beeld opleveren van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Agro, Food en Leefomgeving.

De aanvrager verwijst verder naar verschillende bronnen van het UWV. In het artikel 'Kansen in de agrarische en groene sector' (2023) en het rapport 'Agrarische en groene sector in beeld' (2023, p. 8) beschrijft het UWV: 'In de samenleving is er een toenemende interesse voor groen als oplossing voor problemen als hittestress, verlies aan biodiversiteit en opvang van piekbelasting bij extreme buien. Daardoor neemt de vraag naar hoveniers, groenvoorzieners en boomverzorgers toe. Dit betekent dat de kansen op werk bij dit soort beroepen goed zijn'. De commissie constateert dat afgestudeerden van de beoogde Ad zich bezighouden met vergroening van de leefomgeving, maar dat in vacatures voor hoveniers en groenvoorzieners veelal een lager opleidingsniveau wordt gevraagd. De commissie constateert derhalve dat de arbeidsmarktvrage naar hoveniers, groenvoorzieners en boomverzorgers die het UWV signaleert slechts ten dele betrekking heeft op afgestudeerden van de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving.

De aanvrager verwijst vervolgens naar landelijke en regionale gegevens afkomstig uit de Spanningsindicator en het Dashboard Vacaturemarkt van het UWV betreffende de beroepsgroepen hoveniers, tuinders en kwekers en technici bouwkunde en natuur. De commissie laat in lijn met het bovenstaande de beroepsgroep technici bouwkunde en natuur buiten beschouwing. Het ROA verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening bij deze beroepsgroep in 2026. De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de beroepsgroep hoveniers, tuinders en kwekers als (zeer) krap wordt getypeerd en het aantal vacatures daarbinnen is toegenomen, is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bronnen en stelt vast dat zij een kleine positieve indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst naar het rapport 'De pilotfase voorbij! Samenvatting Denktank toekomstige groene arbeidsmarkt' van Groenpact (2021, p. 6) om te beargumenteren dat werkenden in de domeinen agro, food en leefomgeving (boeren, tuinders, natuurbeheerders, hoveniers, bouwvakkers) zich moeten kunnen blijven bijscholen om de arbeidsmarkt van de toekomst bij te kunnen benen. De commissie is met de aanvrager van mening dat de beoogde Ad inhoudelijk aansluit op deze kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte. De commissie merkt daarbij wel op dat de aanvrager uitsluitend heeft gekozen voor een opleiding in voltijdvorm. Voor werkenden zou een opleiding in deeltijdvorm passender zijn als bijscholingsmogelijkheid.

De aanvrager geeft vervolgens aan dat het programma 'Werklandschappen van de toekomst' in het kader van het Nationaal Groeifonds 'Green Deals' bevat die erop gericht zijn om binnen 10 jaar tenminste 1000 bedrijventerreinen te transformeren naar gezonde, energie-efficiënte klimaatbestendige werklandschappen (www.ivn.nl). De aanvrager beschrijft dat de beoogde Ad specifiek gericht is op het vergroenen van bedrijventerreinen en dat de investering van 26 miljoen

euro uit het Groeifonds banen kan genereren waar afgestudeerden van deze Ad voor in aanmerking komen. De commissie onderkent dat de beoogde Ad inhoudelijk goed aansluit op het onderzoeksprogramma en dat het aannemelijk is dat de investeringen zullen leiden tot een arbeidsmarktbehoefte waar afgestudeerden van de beoogde opleiding in kunnen voorzien. Deze bron maakt het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte aan deze afgestudeerden aannemelijk.

De aanvrager stelt vervolgens dat de arbeidsmarkt voor hoveniers en groenvoorzieners groeit en verwijst daarbij naar 'Arbeidsmarkt Colland 2020. Onderzoeksdocumentatie. Arbeidsmarktstructuur sector agrarisch en groen in beeld' van ABF Research (2020, p. 9 en 11) en het 'Trendrapport Voedsel, groen en gastvrijheid' van SBB (2021). De commissie stelt vast dat uit beide bronnen blijkt dat het aantal vacatures voor hoveniers en groenvoorzieners de afgelopen jaren toenam. De commissie merkt daarbij op, zoals ook hierboven bij de bronnen van het UWV is overwogen, dat afgestudeerden van de beoogde Ad zich bezighouden met vergroening van de leefomgeving, maar dat in vacatures voor hoveniers en groenvoorzieners veelal een lager opleidingsniveau wordt gevraagd. De commissie constateert derhalve dat uit het groeiende aantal vacatures voor hoveniers en groenvoorzieners geen specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving kan worden afgeleid.

De arbeidsmarktbehoefte wordt ten slotte onderbouwd op basis van het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Ad Verbeteraar van de Leefomgeving: HAS green academy' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022). Het onderzoek bestaat uit een online enquête die onder 104 verschillende werkgevers is afgenomen in november en december 2022. In het onderzoek is aangegeven dat de resultaten ontdubbeld zijn. De respondenten zijn allemaal werkzaam voor organisaties die in Nederland zijn gevestigd; de meeste organisaties zijn gevestigd in Zuid-Holland (23%), Noord-Holland (16%), Noord-Brabant (16%) en Gelderland (13%). De respondenten zijn overwegend werkzaam in de sector overheid en openbaar bestuur (30%), (specialistische) zakelijke dienstverlening (22%) en landbouw, bosbouw en visserij (18%). De organisaties verschillen sterk in grootte, maar de meeste respondenten werken voor bedrijven van meer dan 500 medewerkers (22%), 10-19 medewerkers (17%) of 100-199 medewerkers (15%). De respondenten zijn overwegend directeuren of eigenaren (38%), werkzaam in middelmanagement (27%) of senior management (9%). 4% geeft aan een ander type functie te hebben. Een lijst van de hierbij genoemde functies is opgenomen in de bijlagen van het onderzoeksrapport.

Van de respondenten geeft 86% aan de voorgenomen opleiding (zeer) aansprekend te vinden en 66% is het (geheel) eens met de stelling dat er in hun werkveld een behoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. 12% van de respondenten is het (geheel) oneens met deze stelling en 21% heeft neutraal geantwoord. De resterende 4% geeft aan niet te weten of deze behoefte bestaat.

De respondenten is gevraagd of zij denken in de komende twee jaar een behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers binnen de eigen organisatie die de voorgenomen opleiding hebben gevolgd. 48% van de respondenten verwacht een dergelijke behoefte, 20% van de respondenten verwacht deze niet en 32% weet niet of deze wordt verwacht. Deze respondenten zien gezamenlijk een behoefte van minimaal 162 en maximaal 379 nieuwe medewerkers in de komende twee jaar bij hun eigen vestigingslocatie. Daarnaast is de respondenten gevraagd of zij een behoefte aan dit type afgestudeerden verwachten bij andere vestigingen van hun eigen organisatie. De respondenten verwachten een aanvullende behoefte van in totaal minimaal 43 en maximaal 97 nieuwe medewerkers met dit profiel bij andere locaties in de komende twee jaar.

Verder is de respondenten gevraagd naar een opscholingsbehoefte van hun huidige medewerkers middels de Ad Agro, Food en Leefomgeving. 33% van de respondenten ziet een opscholingsbehoefte binnen de eigen organisatie, neerkomend op een gezamenlijke behoefte van 111 tot 229 op te scholen medewerkers in twee jaar bij de eigen vestiging en 141 tot 310 medewerkers bij andere vestigingen in de komende twee jaar.

De commissie acht het arbeidsmarktonderzoek valide en overwegend navolgbaar. De navolgbaarheid wordt in de ogen van de commissie beperkt omdat de aanvrager een lijst van

bedrijven heeft meegeleverd waarbij sommige ingevulde antwoorden niet duidelijk maken om welk bedrijf het gaat. Van 27 respondenten is geen bedrijfsnaam vermeld. Bij 21 van deze respondenten is de omschrijving van de organisatie voldoende om te kunnen vaststellen dat deze relevant genoeg is om een gezaghebbende uitspraak te kunnen doen over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde Ad. Bij 6 omschrijvingen is dat niet duidelijk. Dit inachtnemend constateert de commissie dat het onderzoek een indicatie oplevert van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen hbo Ad Agro, Food en Leefomgeving.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte onder andere aan de hand van de volgende bronnen: de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek: de waarde(n) van weten' van het Ministerie van OCW (2015) in samenhang met de 'Strategische Agenda hoger onderwijs en onderzoek: Houdbaar voor de toekomst' van het Ministerie van OCW (2019), het 'Factsheet Associate degree-opleidingen 2017-2021' van de Inspectie van het Onderwijs (2022), het rapport 'Dalende instroom mbo-hbo' van ResearchNed (2020), de Strategische Agenda 'Professionals voor morgen' van de Vereniging Hogescholen (2019), het rapport 'Focus op professie' van de Vereniging Hogescholen (2022), de 'Uitvoeringsagenda Nationale Omgevingsvisie 2021-2024' van de Rijksoverheid (ongedateerd), de Kamerbrief 'Programma Gezonde Groene Leefomgeving' van de Minister voor Medische Zorg en Sport, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2021), het rapport 'Naar een arbeidsmarktmonitor voor de groene sector' van het ROA (2021), het rapport 'De pilotfase voorbij! Samenvatting Denktank toekomstige groene arbeidsmarkt' van Groenpact (2021), de Regio Deal Noordoost-Brabant (2020), de 'Omgevingsvisie Limburg 2021-2030' van de Provincie Limburg (2021) en de 'Onderzoeksvisie' van de HAS green academy (2021).

Onder andere op grond van de Strategische Agenda's van het Ministerie van OCW (2015, p. 53; 2019, p. 29), het 'Factsheet Associate degree-opleidingen 2017-2021' van de Inspectie van het Onderwijs (2022, p. 1), het rapport 'Dalende instroom mbo-hbo' van ResearchNed (2020, p. 73), de Strategische Agenda 'Professionals voor morgen' van de Vereniging Hogescholen (2019, p. 10) en het rapport 'Focus op professie' van de Vereniging Hogescholen (2022, pp. 53-54), stelt de aanvrager dat er een algemene behoefte bestaat aan uitbreiding van het aantal hbo Associate-degreeopleidingen. De commissie constateert dat deze bronnen blijken te geven van een algemene behoefte aan Ad's, waar de voorgenomen opleiding een voorbeeld van is. De bronnen geven echter geen blijken van een specifieke maatschappelijke behoefte aan de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst vervolgens naar de 'Uitvoeringsagenda Nationale Omgevingsvisie 2021-2024' (ongedateerd) waarin vier prioriteiten worden gesteld, te weten (1) Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie, (2) Duurzaam economisch groeipotentieel, (3) Sterke en gezonde steden en regio's en (4) Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied (p. 7). De aanvrager stelt dat de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving met name aansluit op de eerste, derde en vierde prioriteiten omdat afgestudeerden zich bezighouden met het verbeteren van de groene leefomgeving, ook in de gebouwde omgeving, om deze geschikt te maken voor het veranderende klimaat. De commissie is met de aanvrager van mening dat afgestudeerden van de beoogde Ad kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen in de Nationale Omgevingsvisie.

Onder verwijzing naar de Kamerbrief 'Programma Gezonde Groene Leefomgeving' van de Minister voor Medische Zorg en Sport, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2021) geeft de aanvrager aan dat bij het schrijven van beleidsplannen voor de inrichting van de leefomgeving meer aandacht besteed moet

worden aan natuur en gezondheid. De aanvrager beschrijft dat de inhoud van de beoogde Ad daar mede op gericht is en dat afgestudeerden aan het werk kunnen bij provincies, gemeenten en andere overheden waar zij de opgedane kennis in de beleidsplannen kunnen implementeren. De commissie stelt vast dat de beoogde Ad past bij de doelstellingen van het 'Programma Gezonde Groene Leefomgeving'.

De aanvrager betoogt vervolgens onder verwijzing naar de rapporten 'Naar een arbeidsmarktmonitor voor de groene sector' van het ROA (2021) en 'De pilotfase voorbij! Samenvatting Denktank toekomstige groene arbeidsmarkt' van Groenpact (2021, p. 7), dat een betere aansluiting tussen het groene onderwijs en de arbeidsmarkt nodig is om de grote opgaven rond de klimaatverandering, voedselsystemen, biodiversiteit en de leefomgeving het hoofd te bieden. De commissie is met de aanvrager van mening dat de beoogde opleiding hier een bijdrage aan kan leveren.

Ter onderbouwing van een regionale maatschappelijke behoefte verwijst de aanvrager ten eerste naar de drie pijlers in de 'Regio Deal Noordoost-Brabant' van de Rijksoverheid (2020, p. 11), te weten Goed leven- verbeteren van het blijfklimaat, Fijn wonen- slim inrichten van de leefomgeving en Anders werken- ontwikkelen van een economisch perspectief. De aanvrager geeft daarbij aan dat de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving met name aansluit op de tweede pijler. Ten tweede verwijst de aanvrager naar de 'Omgevingsvisie Limburg 2021-2030' van de Provincie Limburg (2021), waarin ook is aangegeven dat zowel het bebouwde als het landelijke gebied de komende jaren klimaatbestendig gemaakt moet worden (p. 12). De commissie is met de aanvrager van mening dat de beoogde Ad aansluit op deze regionale maatschappelijke behoefte.

Ten slotte stelt de aanvrager onder verwijzing naar de 'Onderzoeksvisie' van de HAS green academy (2021) dat de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving aansluit op de drie onderzoekszwaartepunten, te weten Gezonde voedselproductie, Gezonde voeding en gezond leven en Gezonde leefomgeving. De commissie merkt op dat de opleiding met name aansluit op het laatste onderzoekszwaartepunt, maar dat dit gegeven geen blijk geeft van een maatschappelijke behoefte in de zin van de regeling.

De commissie concludeert dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een maatschappelijke behoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Agro, Food en Leefomgeving.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 28/06/2023 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van HAS green academy om de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving in 's-Hertogenbosch aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie stelt op basis van de afbakening die de aanvrager heeft aangeleverd vast wat het verwante aanbod van de aangevraagde opleiding is. Verwante opleidingen komen inhoudelijk sterk overeen en leiden op tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Verder worden de instroomdoelgroep en de onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) meegewogen bij de afbakening.

De aanvrager acht de Ad Tuin- en Landschapsinrichting van Van Hall Larenstein verwant aan de beoogde Ad Agro, Food en Leefomgeving. Verder acht de aanvrager de Ad Land- en Watermanagement van Van Hall Larenstein aanverwant aan de beoogde Ad. De commissie is met de aanvrager van mening dat de Ad Tuin- en Landschapsinrichting sterk verwant is en dat de Ad Land- en Watermanagement aanverwant is aan de beoogde Ad. De commissie heeft vastgesteld

dat er geen andere sterk verwante of aanverwante opleidingen zijn, bekostigd noch onbekostigd.

De aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod was de afgelopen jaren stabiel en gering (zie Tabel 3).

Tabel 3. Instroom in verwante bekostigde opleidingen

Opleiding	Instelling	'18-'19		'19-'20		'20-'21		'21-'22		'22-'23	
		vt	dt	vt	dt	vt	dt	vt	dt	vt	dt
Ad Tuin- en Landschapsinrichting (80068)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Rheden	29	23	22	30	31	28	27	35	20	19
Ad Land- en Watermanagement (80128)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Rheden	6	16	5	20	5	21	12	11	12	10
eerstejaarsinstroom	totaal	35	39	27	50	36	49	39	46	32	29

Bron: DUO

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van de instroom in de verwante opleidingen. De aanvrager verwacht dat in het eerste jaar 20 studenten zullen instromen, oplopend naar 30 in twee tot drie jaar. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Vestiging van de opleiding in 's-Hertogenbosch heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek. De commissie adviseert daarbij de toestemming te beperken tot de voltijdvariant op grond van art. 6.2 lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding weliswaar verwant is aan de Ad Tuin- en Landschapsinrichting, maar dat de beoogde Ad door de aandacht voor groen in de stedelijke omgeving (woonwijken en bedrijventerreinen) significant afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, hetgeen de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. De commissie verzoekt de NVAO om bij de toets nieuwe opleiding aandacht te besteden aan het feit dat de termen 'agro' en 'food' in de naam van de opleiding zijn opgenomen maar dat deze onderwerpen in de beschrijving van de inhoud van de opleiding niet expliciet aan de orde komen. Dit is naar mening van de commissie misleidend voor studiekeuzers.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat de aanvrager de hbo Associate degree Agro, Food en Leefomgeving in het Croho onderdeel Landbouw en Natuurlijke Omgeving wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel
ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho indeling

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.